

Dynastia Romanovcov

Dynastia Romanovcov sa v Rusku k moci dostala na začiatku 17. storočia a pri moci vydržala viac ako 300 rokov. Asi najväčšiu pozornosť stále púta postava posledného ruského cára Mikuláša II., ktorý nastúpil na trón v roku 1894 a za jeho vlády sa Rusko stretávalo s množstvom problémov. Cár musel čeliť vojnám, vzburám, katastrofálnej situácii v ekonomike. Abdikoval v roku 1917 po takzvanej februárovej revolúcii, kedy bola ustanovená Dočasná vláda. Definitívny koniec cárstva potom znamenala bolševická októbrová revolúcia v roku 1917. V júli 1918 Mikuláša II. a jeho rodinu zavraždilo bolševické komando.

Mikuláš II. sa narodil 18. mája 1868 v Petrohrade ako najstarší syn Alexandra Alexandroviča, ruského cára Alexandra III., a dcéry dánskeho kráľa Kristiána IX. Márie Sofie Dánskej, niekedy udávanej tiež ako Dagmar Dánska. Mal päť súrodencov. Cárom sa stal v roku 1894 vo svojich dvadsiatich šiestich rokoch, rok po smrti svojho otca. Nasledujúci rok si po dlhšej známosti zobral nemeckú princeznú Alix Hessenskú, ktorej babičkou bola britská kráľovná Viktória. Tá po sobáši s Mikulášom prijala meno Alexandra Fjodorovna a konvertovala na pravoslávie.

Život a činy posledného cára vďaka jeho slabej povahe prakticky ovládala dvojica sivých eminencií. Prvá z nich bola jeho poverčivá a panovačná manželka. Tá tiež priviedla na cársky dvor samozvaného svätého muža Rasputina, ktorý nakoniec cársku dvojicu úplne ovládol. Alexandra Fjodorovna videla v Rasputinovi šancu na uzdravenie následníka trónu Alexeja, ktorý trpel hemofiliou.

Rasputin sa narodil v malej roľníckej dedinke v Toboľskej gubernii, na Sibíri. Nedávno objavené dokumenty pomohli určiť presný dátum teda 10. január 1869. Detstvo Rasputina rovnako ako jeho smrť sú zahalené legendami. Mal dvoch súrodencov. Sestra Mária, ktorá trpela epilepsiou, sa utopila v rieke. Starší brat Dmitrij, raz keď sa spolu s Rasputinom hral, spadol do rybníka. Grigorij za ním skočil v snahe ho zachrániť. Oboch vytiahli okoloidúci živých, ale Dmitrij nakoniec podľahol následnému zápalu pľúc. Úmrtia zasiahli Grigorio hlboko. Keď mal deti, pomenoval ich po oboch súrodencoch. Mýty, ktoré obklopujú celý Rasputinov život naznačujú, že údajne prejavoval nadprirodzené schopnosti už v detstve. Keď jeho otcovi ukradli koňa, Grigorij vraj identifikoval zlodeja.

Rasputin mal veľký vplyv na cárovnu, aj na cára. Rasputin radil cárovi aj v štátnych záležitostiach a Mikuláš II. sa naňho začal vo všetkom spoliehať a žiadal ho o rady v najdôležitejších rozhodnutiach aj rozhodnutiach týkajúcich sa vojny. Uvádza sa, že sympatizoval s Nemeckom a radil cárovi, aby do vojny nevstupoval. Neskôr vyhlásil, že ruské vojská prehrajú, pokiaľ velenie neprevezme cár. Toto rozhodnutie nebolo správne, cár nebol schopný veliteľ, ale na Rasputinovu radu skutočne velenie prevzal. Podľa niektorých zdrojov si Rasputin zriadil akýsi obchod, kde vybavoval povýšenia a zabezpečoval lukratívne miesta výmenou za rôzne protihodnoty.

Rasputina nenávidela ho najmä vysoká šľachta a načas dokonca vymohli na cárovi vyhnanie Rasputina na Sibír. Ale cárovna trvala na Rasputinovom návrate, pretože to bol jediný človek, ktorý dokázal cárovičovi pomôcť a zastaviť jeho krvácanie. Rasputin mal silný vplyv nielen na rozhodnutia vládkára, ale aj na jeho povest', a tá vďaka Rasputinovi utrpela a utrpel aj rešpekt voči cárovi. To viedlo k rozhodnutiu vysokej šľachty Rasputina odstrániť. Rasputin bol v roku 1916 zavraždený.

Mikuláš nastúpil do čela rozsiahlej ríše v neľahkej dobe. Jeho krajina sa začiatkom 20. storočia ocitla v politicko-ekonomickej kríze, z ktorej sa len ťažko dostávala. Kedysi mocná ríša prehrala vojnu s Japonskom, v krajine sa šírili hlad a bieda a ekonomika sa ocitla v katastrofálnej situácii.

V máji roku 1916 ešte nebola situácia Ruského impéria na frontoch prvej svetovej vojny zďaleka tak zúfalá ako o rok neskôr, kedy bol v marci 1917 ruský cár Mikuláš II. donútený k abdikácii. Cár s rodinou si v máji 1916 preto ešte našiel čas na cestu na polostrov Krym, ktorý bol vtedy plný nádherných sídiel celej rodiny Romanovcov.

Za vlády tohto na prvý pohľad mierneho muža bolo tiež preliatej mnoho krvi. Napríklad v roku 1905, po prehratej rusko-japonskej vojne a rozpustení prvej a druhej dумы, cárska vojenská stráž počas takzvanej Krvavej nedele zmasakrovala pokojný sprievod, ktorý hodlal odovzdať cárovi petíciu žiadajúcu zlepšenie pracovných podmienok, zrušenie cenzúry a toleranciu v náboženských otázkach. Tvrdé potlačenie demonštrácie viedlo k ešte väčšej mobilizácii obyvateľstva, krajinu zachvátila vlna štrajkov, pripojili sa aj vzbury v námorníctve, ako napríklad na krížniku Potemkin.

Do toho vstúpila prvá svetová vojna, v ktorej sa Rusko postavilo na stranu Dohody. Ruské impérium aj Mikulášovo panovanie skončili po februárovej revolúcii roku 1917, kedy cár abdikoval a moc sa dostala do rúk dočasnej vlády. Tá ale od začiatku musela bojovať s narastajúcim vplyvom sovietskych, orgánov robotníckych a vojenských zástupcov, ktoré neskôr ovládli boľševici, a v novembri 1917 boľševici na čele s Vladimírom Il'jičom Leninom dočasnú vládu zvrhli a nastolili moc sovietskych.

Po zvrhnutí monarchie v roku 1917 väčšia časť cárskej rodiny utiekla do zahraničia. Mikuláša II. s jeho manželkou, piatimi deťmi a ďalšími blízkymi brutálne zavraždilo boľševické komando v roku 1918 v pivnici domu kupca Ipaťjeva v Jekaterinburgu na Urale. Pozostatky, o ktorých sa predpokladalo, že patria cárskej rodine, prvýkrát objavili neďaleko Jekaterinburgu v roku 1978. Až v roku 1991 však boli zo spoločného hrobu v zasypanej šachte exhumované a v roku 1998 boli Mikuláš II., jeho žena a tri dcéry slávnostne pochovaní v Petropavlovskej pevnosti v Petrohrade. Ďalšiu dcéru a syna pochovali neskôr.

7. septembra 1990 Sverdlovskej sovietskych odovzdal výzvu Ruskej pravoslávnej cirkvi k výstavbe spomienkovej kaplnky. Po kanonizáciu cára a jeho rodiny mala cirkev v pláne vystavať veľkolepý pamätník venovaný rodine Romanovovcov. Bol zostavený štátny a architektonický výbor a bol vypracovaný návrh na výstavbu, ktorá začala v roku 2000. Výsledný stavebný komplex zahŕňa dva chrámy, zvonnicu, a krídlo patriarchu, a tiež expozíciu venovanú cárskej rodine. Oltár hlavného chrámu sa nachádza priamo nad miestom, kde boli Romanov zavraždení. Komplex zaberá celkovú rozlohu 2 760 m². 16. júna 2003, 85 rokov po zavraždení cárskej rodiny, bol vysvätený hlavný chrám povereným ruským patriarchom Alexijom II. za asistencie pravoslávnych duchovných z celej Ruskej federácie. V rovnakom roku sa tu zišli prezident Vladimir Putin a nemecký kancelár Gerhard Schröder a navštívili kostol.

Posledný ruský cár Mikuláš II. bol kráľom poľským a veľkokniežaťom fínskym. Ruské impérium za jeho vlády tak zaujímalo ešte väčšiu rozlohu ako neskoršie Sovietsky zväz a ruský cár vládol i napríklad v Helsinkách či Varšave.

Potomkovia žijúci v zahraničí

Veľkokňažnej Márie Vladimirovna, ktorá sa narodila v roku 1953 v Madride a vyštudovala v Oxforde, je väčšinou romanovskej rodiny považovaná za následníčku trónu a jej syn Georgij Michajlovič Romanov-Hohenzollern za možného budúceho ruského cára.

Svoje práva odvodzujú od cára Alexandra II., ktorý vládol Rusku v rokoch 1855-1881. Vo svojich nárokoch má Mária Vladimirovna podporu ruskej pravoslávnej cirkvi a tiež významných ruských šľachtických rodov rozosiatych nielen po Európe, ale po celom svete.

Proti nárokom tejto vetvy sa však stavia exilový knieža Dmitrij Romanov. Je pravnikom cára Mikuláša I., ktorý v Rusku vládol pred Alexandrom II. v rokoch 1825-1855. Bývalý bankár a filantrop Dmitrij Romanov vedie skupinu Združenie Romanovcov. Je v nej celkom sedem veľkokniežat a veľkokňažien Romanovského rodu, už sa považujú za priamejšiu následnícku líniu.

Otázky:

1. Ako dlho sa držala pri vláde dynastia Romanovovcov? (1 b)
2. Kedy nastúpil na trón Mikuláš II. ?
3. Porozmýšľaj nad významom slova abdikovať.
4. V ktorom roku prebehla februárová revolúcia ?
5. V ktorom roku bolo ustanovená Dočasná vláda v Rusku?
6. Ktorá revolúcia znamenala definitívny koniec cárstva ?
7. V akom veku sa stal Mikuláš II. cárom?
8. V akom veku sa oženil cár Mikuláš II?
9. Koho si zobral po dlhšej známosti Mikuláš II ?
10. V ktorom roku zomrel otec Mikuláša II. ?

11. Čo znamená slovo konvertovala ?
12. Koľko súrodencov mal Rasputin?
13. Kto ovládal život a činy posledného cára ?
14. Ako sa volali Rasputinove deti ?
15. Ako sa volal následník trónu?
16. A akým štátom sympatizoval Rasputin?
17. Dopln z textu : Povýšenia a lukratívne miesta Rasputin zabezpečoval za
.....
18. Dopln z textu : Vďaka Rasputinovi sa postavenie cára
.....
19. Ako a kedy zomrel Rasputin?
20. Na akom polostrove mala rodina Romanovcov mnoho sídel ?
21. Pod akým názvom sa udáva pokojný sprievod , ktorý zmasakrovala vojenská stráž ?
22. Čo obsahovala petícia, ktorú chceli predložiť cárovi?
23. Kedy skončilo panovanie Mikuláša II. ?
24. Kedy a kto na čele s kým zvrhli dočasnú vládu?
25. Krajinu zachvátila vlna štrajkov, pripojili sa aj vzbury v námorníctve. Takáto vzbura bola
na krížniku
26. Kde boli zavraždení členovia rodiny Mikuláša II ?

27. Kedy objavili pozostatky, o ktorých sa predpokladalo, že patria cárskemu rodu?
28. Kedy a kde bol slávnostne pochovaný Mikuláš II., jeho žena a tri dcéry ?
29. V ktorom roku boli zo spoločného hrobu v zasypanej šachte exhumované pozostatky rodiny Romanovovcov?
30. Kedy a kým bola podaná výzva k výstavbe spomienkovej kaplnky ?
31. Čo zahŕňa spomienkový komplex rodiny Romanovovcov ?
32. Myslíte, že bolo Rusko väčšie za vlády Mikuláša II ako v súčasnej dobe?
33. V akých mestách vládol Mikuláš II. okrem terajších ruských miest?
34. Ako sa volá syn Márie Vladimirovnej, veľkokňažnej z rodu Romanovovcov?
35. Koho pravnukom je exilový knieža Dmitrij Romanov ?